KRISTENT PÆDAGOGISK INSTITUT

Børnesyn

Børnesyn er blevet et stort emne på lærerværelser og Instagram-profiler, og nu også her i KPI's Nyhedsbrev. I dette nummer sætter vi fokus på debatten om børnesyn og reflekterer over, hvad et kristent menneskesyn har at byde ind med i vores syn på barnet. Det sker i artiklen af Dorthe Terp Møller og undertegnede i sidste del af bladet. Her citeres Reidar Myhre bl.a. for følgende: "det å frita mennesket for ansvaret for sine handlinger er å avhumanisere det, ta fra det noe ekte menneskelig." Læs mere i artiklen om bl.a. ansvar, om værdier og faldgruber ved moderne og traditionelt børnesyn og om forholdet mellem individ og fællesskab.

Dette nummer af Nyhedsbrevet bliver det sidste med mig bag roret. Fra 1. august 2025 begynder jeg i en ny stilling som national leder i Kristeligt Forbund for Studerende. Bestyrelsen er godt i gang med at finde en ny leder, som kan drive KPI videre og bidrage med nye perspektiver og kompetencer til KPI's arbejde. Jeg håber, I vil støtte godt op om KPI i denne overgangsperiode og tage godt imod den nye leder, som I tog imod mig for fire år siden. Læs mere om lederskiftet på side 4, hvor bestyrelsen også inviterer til afskedsreception d. 25. juni på Menighedsfakultetet i Aarhus.

Lederskiftet får ikke KPI til at stå stille. Vi har netop optaget et godt hold til KPI Akademi, hvilket I også kan læse om i Nyhedsbrevet, lige som I kan få indtryk fra KPI's samarbejdsmøde og generalforsamling og læse mere om konferencen "Sammen – et generationsmøde om ledelse af fællesskaber", som KPI inviterer til i samarbejde med bl.a. Menighedsfakultetet og Dansk Bibel-Institut d. 24. oktober på Børkop Højskole.

"Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evig tid" (Sl. 136,1). Denne sætning om Guds trofasthed går igen igennem Bibelen og er en kilde til ro også i omskiftelige tider. Gud har vist sin trofasthed gennem hele Israels historie, gennem Jesu liv, død og opstandelse, gennem sit nærvær hos os med sin Ånd og dermed gennem hvert af vores liv – og også gennem KPI. Må vi fortsat regne med Hans trofasthed, som varer til evig tid, slægt efter slægt.

God læselyst!

Hanne Terp Legarth

25 JUN

Velkommen til afskedsreception i Aarhus d. 25. juni kl. 15-17.

Se mere på side 4

NYHEDSBREV
#2 juni 2025 / 26. årgang
ISSN: 1603-8983

Samarbejdsmøde og generalforsamling i KPI

Af Mathias Jefsen-Hansen, medlem af KPI's bestyrelse

Torsdag d. 1. maj var en god dag i KPI-land. Det var nemlig dagen for vores årlige samarbejdsmøde, hvor KPI er vært for et møde med KPI's medlemsorganisationer. Denne gang foregik det i strålende solskin i IM's hus i Fredericia. Solskinnet måtte vi dog nøjes med at nyde i kaffepausen. Det er ikke hver dag, at repræsentanter fra så mange kirkelige organisationer samles for at dele erfaringer, ideer og muligheder med hinanden. Til stede var, udover KPI: KFS, IM, IMU, DFS, LMBU, LM, ELM, MF, DBI, Bibelnøglen, BUO og Agape. Alle har vi det til fælles, at vi er i berøring med det religionspædagogiske felt i vores daglige arbejde. Derfor giver det mening at mødes, dele med hinanden, hvad vi aktuelt arbejder med i de forskellige organisationer og drøfte potentielle samarbejder.

Dagen begyndte med et oplæg om givertjeneste som en religionspædagogisk opgave ved institutleder Hanne Terp Legarth. Oplægget handlede blandt andet om, hvordan vi på en menneskelig og åndeligt sund måde kan opdrage og opmuntre den unge generation til at "give sig rig". Det er nemlig ikke bare sundt for organisationers økonomi, at mange giver – det er sundt for den enkelte at lære at leve gavmildt. Oplægget og den efterfølgende snak i grupper og plenum tog fat på udfordringer som ubehagstolerance, afkald og digitalisering – og dermed usynliggørelsen af givertjenesten. Noget af det, der står tilbage, er at de ældre generationer har et ansvar for vise yngre generationer, at der er en mening med at give, da unge i dag ofte er særligt drevet af en oplevelse af mening.

Efter samtalen om givertjeneste tog vi en runde, hvor hver enkelt organisation fortalte om, hvad de er optaget af for tiden, som berører det religionspædagogiske felt. Der er gang i mange gode ting rundt om-

kring i de forskellige organisationer. Runden sluttede med orientering fra KPI, hvor der bl.a. blev orienteret om projektet "Frimodigt forældreskab", "Når Kirken løfter"-konferencen, som fandt sted d. 15. januar i år, et nyt hold KPI Akademi, der starter til august og konferencen "Sammen", der løber af stablen d. 24. oktober i år på Børkop Højskole. Konferencen kommer til at handle om ledelse og generationsmøde.

Netop generationsmødet var temaet for eftermiddagens oplæg, som var et åbent programpunkt i forbindelse med KPI's generalforsamling, hvor personlige medlemmer af KPI sluttede sig til mødet via online-forbindelse. Teologistuderende Daniel Lønborg og institutleder Hanne Terp Legarth holdt oplæg, hvor de reflekterede over, hvordan forskellige generationer kan få det bedste ud af deres forskelligheder og samarbejde i samfundet generelt og særligt i kirken. Noget af det, der står tilbage fra oplægget og den efterfølgende snak er, at generationerne vil hinanden og har brug for hinanden, derfor skal vi frimodigt forsøge at træde ind i hinandens verdener.

Dagen sluttede med KPI's generalforsamling, hvor deltagerne fra samarbejdsmødet også var med. Her blev der vedtaget en vedtægtsændring, der gør det muligt at udvide bestyrelsen med op til seks medlemmer. Steen Møller Laursen og Mathias Jefsen-Hansen blev genvalgt til bestyrelsen, og Natasja Eva Michael blev valgt som nyt medlem. KPI's bestyrelse består desuden af Malene Futtrup Fibiger og Sara Hummelmose Hørning. Bestyrelsen præsenteres i næste nummer af Nyhedsbrevet.

Sammen på tværs af generationer

I KPI er vi optaget af generationsmøde. Vi ser et behov for at styrke fællesskabet, samtalen og samarbejdet på tværs af generationer. Denne optagethed deler vi med mange andre, og derfor satte vi fokus på dette emne på KPI's generalforsamling.

Her delte teologistuderende Daniel Lønborg bl.a. nogle af sine tanker om generationsmøde. Han udfordrede ældre generationer til at tage ungdomsgenerationen og deres bidrag alvorligt og til samtidig at tro på, at vi (ældre) også har noget at bidrage med til unge – så vi går proaktivt ind i relationen til unge og tilbyder os helt konkret i stedet for bare at tro, at de kommer, hvis de har brug for det. En vigtig pointe i Daniels oplæg var, at kirken har brug for forskelligheden og for alle generationers bidrag. Det kan skabe en særlig synergi, når unges iver og ældres eftertænksomhed går hånd i hånd og beriger hinanden i stedet for at bekrige hinanden.

Vi glæder os derfor over at kunne invitere til konferencen "Sammen – et generationsmøde om ledelse af fællesskaber" d. 24. oktober 2025 på Børkop Højskole. Her vil generationer mødes på tværs og tale om kristent fællesskab og lederskab. Vi håber at se rigtig mange både unge og ældre, som kan berige hinanden med erfaringer og tanker om, hvordan vi skaber sunde fællesskaber. Vi har fået flere dygtige oplægsholdere til at hjælpe os med input til at sætte disse tanker og samtaler i gang – bl.a. får vi besøg af Bård Eirik Hallesby Norheim fra NLA i Bergen, som forsker i ungdomsfællesskaber og ledelse.

KPI er arrangør af konferencen sammen med Menighedsfakultetet og Dansk Bibel-Institut. Indre Mission, Indre Missions Unge, Luthersk Mission, Luthersk Missions Børn og Unge, Evangelisk Luthersk Mission, Kristeligt Forbund for Studerende og Børkop Højskole er medarrangører.

Gå ind på https://teologi.dk/tilmeld/sammen/ og se mere om konferencen. Her kan du også tilmelde dig – måske sammen med din ledergruppe fra kirke eller forening. Du kan også se mere på facebook, hvor der er oprettet en begivenhed til konferencen.

Hanne Terp Legarth

Lederskifte i KPI

Når dette Nyhedsbrev kommer ud til jer læsere, er det en gammel nyhed, at KPI skal have ny institutleder, og vi er i fuld sving med at finde en ny leder. Derfor må I holde øje med KPI's hjemmeside og facebook-side for opdateringer på denne front.

Men vi kan lige nå at invitere jer med til afskedsreception for Hanne Terp Legarth d. 25. juni kl. 15-17 på Menighedsfakultetet i Aarhus. Her håber vi at se samarbejdspartnere og venner af KPI, som vil være med til at sende Hanne godt videre.

Hanne slutter i KPI efter knap 4 års ansættelse. Hun skal nu være national leder i Kristeligt Forbund for Studerende (KFS). Hanne siger om sin tid i KPI og om det forestående skifte:

"Jeg er så taknemmelig for de år, jeg har haft i KPI og for alt det, det har lært mig. Jeg kom uden det store kendskab til KPI og har fået lov at stå i spidsen for en organisation, der rækker ud i foreninger, kirker, skoler og hjem i Danmark på en meget unik måde og samler mennesker om det fælles anliggende at møde børn, unge og voksne med evangeliet på en relevant måde og drive pædagogik forankret i et kristent livs- og menneskesyn.

Jeg er blevet vist en stor tillid fra samarbejdsorganisationer og -relationer, som har taget mig ind til foredrag og ladet mig gå foran i projekter, kurser og konferencer, og jeg er blevet beriget af fællesskabet med dem alle. Derfor er der meget at sige farvel til, og jeg kommer til at savne de relationer, jeg er blevet velsignet med i løbet af mine år som institutleder.

Jeg ser samtidig frem til fortsat at være del af den religionspædagogiske opgave fra en lidt anden vinkel, når jeg bliver national leder i KFS og tættere på praksis kan være med til at skabe rammer for, at unge lærer Jesus at kende.

Det har været en velsignelse at arbejde sammen med en kompetent og engageret bestyrelse, som har skabt gode rammer for mig til at trives og præge KPI, og jeg glæder mig over, at det er dem, der sætter retningen i KPI fortsat og placerer en ny leder ved roret. Det vil jeg glæde mig over at følge med i og bede med for."

Vi håber, I også vil være med til at bede for KPI, for KPI's bestyrelse og for det forestående lederskifte, og at I vil vise jeres støtte til KPI i denne overgangsfase ved at vise en ny leder tillid og bakke økonomisk op om KPI's arbejde.

Malene Futtrup Fibiger

Afskedsreception

Velkommen til afskedsreception **d. 25. juni 2025 kl. 15-17**, hvor vi sender Hanne Terp Legarth godt videre fra hendes tid som institutleder i KPI.

Receptionen foregår på **Menighedsfakultetet i Aarhus**. Tilmelding er ikke nødvendig, men giv gerne besked til formand Malene Futtrup Fibiger, hvis du har lyst at være med: malene@kpi.dk, tlf. 22 35 78 03.

Nyt hold på KPI Akademi

Vi har optaget et nyt hold på KPI Akademi, som starter til august 2025. Tolv studerende er i skrivende stund blevet optaget på akademiet, og det er et hold, der repræsenterer en god bredde. Der er både studerende, nyuddannede og erfarne. Der er teologer, lærere, 3Kere, en religions- og samfundsfags-studerende og en antropolog. Der er fire fra Sjælland, syv fra Jylland og en fra Færøerne. Fem af de tolv er kvinder, og syv er mænd. Vi har plads til 15 på akademiet i alt, så der kan fortsat komme flere til. Man er velkommen til at kontakte Hanne Terp Legarth på hanne@kpi.dk for at høre om mulighederne.

Akademiet ledes af KPI's nye leder, og bestyrelsen og Hanne Terp Legarth sørger for overdragelse og ledelse af akademiet, indtil den nye leder står klar. Vi glæder os over et stærkt hold og glæder os til sammen at dykke ned i religionspædagogiske refleksioner og berige hinanden med forskellige faglige perspektiver.

Børnesyn

Af psykoterapeut MPF Dorthe Terp Møller og institutleder Hanne Terp Legarth

Fra flere sider meldes om et intensiveret fokus på børnesyn både hos fagfolk og forældre. Flere kristne skoler og institutioner arbejder med, hvad et kristent menneskesyn betyder for synet på barnet, og hvordan de skal formulere et børnesyn, der bedst muligt repræsenterer deres værdier og praksis. Derfor vil vi i det følgende dykke ned i emnet om børnesyn ved at forholde os til både et traditionelt og et moderne børnesyn og vise faldgruber og værdier i dem begge og derefter perspektivere til et kristent menneskesyn og betydningen af dette.

Børnesyn i tiden

Det moderne børnesyn har gennem en årrække vundet stort indpas. Både i danske daginstitutioner, skoler og børneorganisationer dominerer det syn på barnet, at børn samarbejder, hvis de kan, og det er vores ansvar som voksne at justere kravene og tilpasse rammen, så det bliver muligt for barnet at fungere og arbejde med i situationen og på en given opgave. Denne tilgang har naturligvis også fundet vej til forældrene, hvor det anerkendende, ligeværdige syn på barnet får større og større indflydelse. Barnets perspektiv og indre liv bliver vægtet og får plads i de allervigtigste relationer.

Samtidig begynder der også at vise sig andre tendenser: Flere usikre forældre der har svært ved at finde et ståsted i det at skulle tage lederskab og ansvar i familien, flere og flere børn, der får brug for særlige vilkår for at kunne trives i skole og daginstitution, og flere og flere fagfolk, bl.a. lærere og pædagoger, der får sværere ved at trives og holde til arbejdet over tid.

Dermed melder spørgsmålet sig, om der er noget, vi er kommet til at give slip på i vores iver for at møde barnet? Det vil vi prøve at udforske i det følgende, hvor vi ser nærmere på både traditionelt og moderne børnesyn.

Traditionelt børnesyn

Det traditionelle børnesyn er det syn på barnet, som vores kultur gennem flere århundreder har praktiseret, og som fortsat praktiseres eller præger børneopdragelse flere steder i verden.

I dette børnesyn lægges vægten på den voksnes behov, ønsker og forventninger til barnet som en rettesnor for barnets opførsel. Her er man optaget af, hvad barnet gør, og ikke hvordan barnet har det. Udtryk som: ”Børn skal ses, men ikke høres” eller ”Din vilje ligger i min lomme” udtrykker magtforholdet mellem børn og voksne, og barnets perspektiv, intentioner og følelser bliver mindre betydningsfulde. Med andre ord: Det er de voksne, der bestemmer, og barnet skal opføre sig ordentligt og tilpasse sig den voksnes vilje.

Intentionen bag børnesynet har været at hjælpe barnet til at kunne begå sig godt i samfundet med de krav, forventninger og opgaver, der har været. Et ønske om at kunne gøre børnene til ordentlige mennesker og gode samfundsborgere. Den store faldgrube her har været en tilgang til børn, der nemt blev autoritær, og at børnenes følelser, tanker og behov blev negligeret, hvilket for mange har været sårende og skabt manglende trivsel.

Moderne børnesyn

Det moderne børnesyn er ikke længere så nyt. Det bunder i en langsom udvikling i synet på barnet kulturelt, psykologisk og følelsesmæssigt og er ikke baseret på en bestemt teori. Det har sit udspring i forskningen om tilknytningens og dermed relationens store betydning for barnets følelsesmæssige udvikling.

I store træk er en af hovedsætningerne i det moderne børnesyn: *Børn samarbejder, hvis de kan* kontra det traditionelle børnesyns vinkel: *Børn samarbejder, hvis de vil.*

Med dette som udgangspunkt bliver nogle af ændringerne i kontakten med børn, at det er de voksnes ansvar at justere os, så vi kan hjælpe børnene til at kunne, for hvis de kan i en given situation, så vil de også samarbejde. Når et barn ikke samarbejder, kræver det altså af os som voksne en nysgerrighed på, hvad det er barnet viser os, en opmærksomhed på vores krav, forventninger, rammer osv. Hvad kan vi justere, så det bliver muligt for barnet at samarbejde? Ansvaret for relationen og situationen flyttes fra barnet og over på den voksne.

Dermed bliver det relationelle mellem børn og voksne altafgørende. Vi bliver nødt til at have relation til barnet, førend vi kan forstå noget om, hvad det er, de forsøger at kommunikere til os gennem deres adfærd. Vi har brug for relationen for, at vi kan lave den justering, der er nødvendig.

Med det moderne børnesyn opstår der en ny forståelse af barnet som ligeværdigt og med ret til egne følelser, ønsker og behov. Det moderne børnesyn vil ikke sige, at barnet har ret til at få deres behov og ønsker opfyldt, men det har ret til at blive hørt, og det er en nødvendighed, at vi lytter til barnet, for at vi kan møde barnet med det, det har brug for.

Intentionerne bag børnesynet er at forstå barnet bag om dets adfærd – at give plads til dets ønsker og behov og derigennem gøre barnet til medskaber af læring og trivsel. En faldgrube ved børnesynet er, at alt ansvaret for relationen og situationen tilfalder den voksne, og at »

» vi dermed kommer til at fratage børnene ansvaret for egne handlinger. Samtidig kan det nemt tolkes sådan, at den voksne altid skal forholde sig roligt, reflekteret og mentaliserende for at kunne se bag om adfærd og møde børnene. Dermed er der noget mindre plads til den voksnes reaktioner, følelser og behov.

Balancering af børnesyn

Det moderne børnesyn er i dag cementeret som det "rigtige" børnesyn af fagfolk, eksperter og influencere, og det er det perspektiv, forældre og fagfolk vejledes ud fra i dag. Der er blevet en sort-hvid opdeling mellem de to børnesyn, hvor det traditionelle børnesyn udskammes og gøres forkert. Det traditionelle børnesyn med skæld ud, straf og belønning og hævede stemmer er det, vi skal væk fra, og det moderne børnesyn bliver uden diskussion den rigtige og ansvarsfulde vej at gå.

For både forældre og fagfolk kan det ligge snublende nært at få en oplevelse af utilstrækkelighed, da det er en hård opgave hele tiden at korrigere sig selv. Hensigten er at give plads til barnets perspektiv, men ofte bliver det på bekostning af den voksnes perspektiv og grænser. Barnets ret til at blive hørt kan for barnet forveksles med en ret til at gøre og sige, hvad man har lyst til, hvilket giver komplikationer, når man samtidig skal indgå i et fællesskab og en sammenhæng i daginstitution og skole, som også kræver, at du kan tilsidesætte egne behov og impulser. Samtidig kan det føles forkert og skamfuldt, når vi som voksne markerer os, hæver stemmen og bliver kontante i kontakten med barnet.

Der bliver for tiden fra flere sider kaldt på et opgør med den skarpe adskillelse af de to børnesyn, da vi mister noget af værdien fra det traditionelle.[1] Værdien om at indgå i fællesskab, værdien af at formå at tilpasse sig givne vilkår, at kunne opføre sig ordentligt og venligt i sociale sammenhænge. Der kaldes på en ny balance, hvor vi på den ene side fortsat insisterer på at anerkende vores børn og have deres perspektiv og indre liv for øje samtidig med, at vi insisterer på fællesskabet og det kompromis og den tilpasning, det kræver at indgå heri.

En balance hvor det bliver muligt som voksen at have fokus på relationen og barnets perspektiv samtidig med, at vi giver plads til vores egne fornemmelser af grænser og nødvendigheden af trygt og sikkert at kunne tage lederskabet og autoriteten på os, når der er behov for det. Enten for barnets eller fællesskabets skyld. For at kunne det er det vigtigt, at vi tror på, at det ikke er ødelæggende for barnet at mærke vores grænser, følelser og begrænsninger i givne situationer. Det kan derimod være endnu mere usikkert og vanskeligt for barnet, hvis vi som voksne mister troen på, at vi er gode nok til at tage os af dem og hjælpe dem både til at mærke sig selv såvel som at kunne tilsidesætte egne behov og nogle gange gøre ting, man ikke har lyst til.

Kristent menneskesyn

Lad os vende blikket mod et kristent menneskesyn. Det er med fuldt overlæg, at vi ikke taler om *det* kristne menneskesyn, men om *et* kristent menneskesyn. Der må være en vis bevægelsesfrihed i forhold til, hvordan vi opfatter et kristent menneskesyn. Nogle ting kan vi sige med overbevisning og tydelighed, fordi det fremgår tydeligt af Bibelen, men mange ting ligger ikke fast, og her er det vigtigt, at vi giver hinanden frihed til at fortolke forskelligt og drage forskellige konklusioner.

Når vi taler om børnesyn, vil denne frihed bl.a. betyde, at vi ikke med et kristent menneskesyn i ryggen bør føle os forpligtet på enten et moderne eller et traditionelt børnesyn, men lade et kristent perspektiv nuancere begge dele ved at være grundlaget for vores tilgang til mennesket og verden. Den norske pædagogiske tænker Reidar Myhre, som vi kommer til at citere flere gange i denne artikel, taler om, at vi må vurdere vores værdi- og normsystem ud fra, om "det er i stand til å forene tanken om individets ukrenkelighet med hensynet til fellesskapets beste." (Myhre, 1981, s. 113). Det er vores opfattelse, at et kristent menneskesyn er en stærk ressource netop i dette. I det følgende vil vi se på, hvordan dette forhold mellem værdi og ansvar, individ og fællesskab udfoldes i et kristent menneskesyn.

Perspektiver på mennesket – værdi og ansvar

Der er flere ting, man kan sige om mennesket ud fra et kristent perspektiv. To elementer, som har stor betydning i sammenhæng med børnesynsdebatten, er, at mennesket er skabt – og mennesket er faldet.

At mennesket er skabt i Guds billede, sætter tykke streger under menneskets værdi. Vi er skabt af en Gud, som har ønsket vores eksistens, stadig vil os og elsker os, hvilket også har sammenhæng med Guds opretholdelse og frelse af mennesket. I Salmernes Bog kap 8, vers 6 siger David om mennesket: "Du har gjort det kun lidt ringere end Gud." Mennesket ligner dets skaber og rummer dele af hans karakter. Dermed kan der ikke være tvivl om hvert enkelt menneskes værdi og værdighed. Værdien følges med ansvar: Gud sætter mennesket til at herske over skaberværket og elske medmennesket.

Når det samtidig er en væsentlig del af et kristent menneskesyn, at mennesket er faldet, rører det netop ved dette ansvar. I syndefaldet sker der det, at mennesket går imod Gud og dermed svigter sit ansvar. På grund af dette fald er verden ikke, som den var skabt til at være. Vi passer ikke på skaberværket; smerte og død er blevet en del af vores virkelighed, og vi elsker ikke vores medmennesker, som vi var skabt til. Vi må bære konsekvenserne af faldet – som betyder, at der i hver af os er noget, der ikke er, som det var skabt til at være, og i en luthersk forståelse er det vores vilkår, helt fra vi bliver undfanget.

Det er en realistisk og almenmenneskelig erkendelse, at jeg ikke altid gør det gode. Det har et kristent menneskesyn et sprog for. Paulus siger fx: "For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Men når jeg gør det, jeg ikke

vil, er det ikke længere mig, der handler, men synden, som bor i mig." (Rom. 7, 19-20). Her er både en fastholdelse af ansvaret og en forklaring på, at jeg ikke gør det gode. Findes synden ikke som begreb, har jeg kun erfaringen af, at jeg ikke gør det, jeg egentlig gerne vil. Forklaringen finder jeg ofte uden for mig selv med henvisning til mine rammer og vilkår. Med syndsbegrebet derimod er skylden min, og jeg må tage ansvar for det, jeg gør.

Hvis vi ikke har sprog for fald, synd og ansvar, står vi i risiko for at fratage mennesket noget værdighed. Det at holde mennesket ansvarligt for sine handlinger er jo faktisk at tage det alvorligt. Derfor er et realistisk kristent menneskesyn, som både taler om menneskets værdi og om menneskets ansvar med til at give værdighed: "det å frita mennesket for ansvaret for sine handlinger er å avhumanisere det, ta fra det noe ekte menneskelig." (Myhre, 1981, s. 20).

Usund tale om synd – og "ikke-tale" om synd

Talen om fald og synd kan også blive tung. Det er et problem, hvis vægten lægges på faldet og synden, og der ikke samtidig tales om tilgivelse, forsoning, skabthed og værdi. Eller hvis vi har et sprog omkring skyld og synd, som skaber frygt og en oplevelse af at være forkert. Hvis synden bliver noget vedvarende, der ikke får afslutning. Italesættelsen af synd må gå hånd i hånd med muligheden for forsoning.

I en kristen sammenhæng må vi tage på os, at det ofte ikke er lykkedes at ramme en sund forkyndelse af synd. Mange børn og unge i kirken er gennem tiden blevet tyngede på deres selvforståelse i en kirkelig kultur, der ikke har formået at formidle et kristent menneskesyn, der har balanceret mellem skabthed, fald, opretholdelse og frelse. Det har for nogle skabt en følelse af skam og en oplevelse af manglende værdi som menneske.

Samtidig vil vi påstå, at det kan blive lige så usundt, hvis vi mister sproget for faldet. I vores tid og kultur er syndsforståelsen i høj grad forsvundet, hvilket gør, at vi har meget lidt sprog for både skyld og smerte. Børn opdrages efter sætninger som: "Du er perfekt, som du er", "følg dit hjerte", "du kan, hvad du vil" og "vær den bedste version af dig selv". Alt sammen velment og positivt, men med meget lidt rum for en forståelse af, hvad der er på spil, når vi ikke lykkes, når hjertet ikke viste en sund vej, eller når jeg ikke oplever, at jeg er hverken perfekt eller lykkelig. Hvis jeg vokser op med en fortælling om, at jeg er perfekt og skal udleve mit fulde potentiale, har jeg ikke noget begrebsapparat for at forstå, at jeg alligevel ikke lykkes og rammer ved siden af målet. Det giver en udefinerbar følelse af forkerthed og skam.

Faldet kan ligeledes være et vigtigt perspektiv at have med, når vi oplever, at livet gør ondt. I en tid, som har mistet sproget for faldet, opfattes ubehag og smerte som unormalt. Vi forsøger at fjerne alle forhindringer for vores børn og udrydde det, der gør ondt, fordi vi kun har sprog for det perfekte. Faldet formidler en forståelsesramme: Vi var ikke skabt til smerte og ubehag, men det er blevet et almenmenneskeligt vilkår, som er uafhængigt af, hvor godt vi lykkes. Bibelen giver os mange spejle for både synd og smerte, som måske kan være en hjælp i en tid, hvor smerten og ubehaget forklares med psykologi og sygdomstermer og mindre med en baggrund i et eksistentielt, almenmenneskeligt vilkår.

En del af noget større – individ og fællesskab

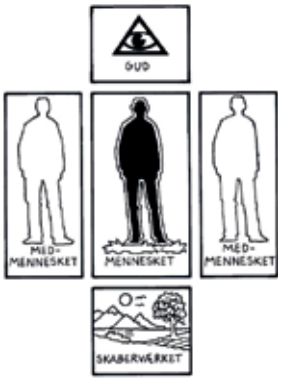

I en kristen verdensforståelse er mennesket skabt til at være en del af en større sammenhæng – vi har Gud over os, medmennesket ved siden af os og skaberværket under os. Mennesket er ikke tænkt til at skulle have sin egen lykke som mål, men indgå i fællesskab og sammenhæng. I samfundet – og i mange familier – præges vi dog mod at sætte vores egen lykke i centrum. Vi navigerer efter spørgsmålet: Hvad har du lyst til? Det kan gøre det svært at få fællesskaber til at fungere.

Reidar Myhre kommenterer på dette forhold mellem individ og fællesskab og fremhæver, hvordan lykken snarere kommer af at være en del af noget større med en fælles opgave eller et fælles mål:

"Ofte har det i pedagogikken vært tale om at *målet for oppdragelsen* skulle være *det lykkelige og harmoniske menneske.* Dette er ikke noen særlig heldig formulering. Ikke det at vi har noe imot lykke og harmoni. Men som mål for oppdragelsen kan det lett resultere i en egosentrisk lykkejakt, der en selv og ens eget velbefinnende i utilbørlig grad kommer til å stå i sentrum. Et vesentlig bedre mål ville det være å rette oppmerksomheten mot *de oppgaver mennesket har både innenfor den snevrere krets og i en større samfunnsmessig sammenheng.* Idet man forsøker å løse disse opgaver, kan det hende at lykke og harmoni innfinner sig, ikke som noe man fremfor alt har strebet etter, men som en konsekvens av at man prøver å fylle sin plass i livet." (Myhre, 1981, s. 112)

Dette flugter med strømninger i pædagogikken, der taler om verdensvendthed, og det flugter med et kristent menneskesyn, der ser det enkelte menneske som en del af en større sammenhæng. Hvert enkelt menneske har en uendelig værdi og står til ansvar for fællesskabet.

En frugtbar spænding mellem poler

Reidar Myhres bog *Autoritet og frihed. Hvor fri bør oppdragelsen være?*, som er citeret flere gange i denne artikel, er udkommet i 1981, men rammer alligevel meget skarpsynet ind i debatten om børnesyn. En af Myhres hovedteser er, at vi har brug for at fastholde spændingen imellem to poler for ikke at miste noget væsentligt og øge polarisering.

Myhre fremhæver forholdet mellem autoritet og frihed og viser, hvor væsentligt det er, at disse poler står i et frugtbart spændingsforhold til hinanden. Når vi »

dao PP
dao.as
Kontakt 44 51 73 37

Afsender:
KPI, Kirkebyvej 14,
7400 Herning

» opdrager vores børn, må vi gøre det på en måde, så vi både har blik for barnets perspektiv og frihed og for de voksnes ansvar for at tage autoriteten på os. De to poler, autoritet og frihed, må holde hinanden i balance i opdragelsen. Hvis man dyrker den ene pol, mister man den frugtbare spænding, hvor den ene pol begrænser og beriger den anden.

Når vi taler om børnesyn, bliver det ofte på en måde, der øger polariseringen. Debatten bliver unuanceret og mister spændingen imellem de to poler, traditionelt og moderne børnesyn, der som regel sættes op over for hinanden, som om vi må vælge mellem dem. I denne polarisering mister vi blikket for de værdier og positive intentioner, der ligger i begge børnesyn. Det er vores opfattelse, at et kristent menneskesyn kan være med til at balancere og fastholde begge poler. Der er ressourcer at hente i et kristent perspektiv på menneskelivet, som forhåbentlig kan være med til at kvalificere samtalen om børnesyn både i institutioner, skoler og hjem.

Litteratur:
Myhre, Reidar (1981). *Autoritet og frihet. Hvor fri bør oppdragelsen være?* Fabritius forlagshus

[1] Se fx Maria Ørskov Akselvoll, Marie Tolstrup og Rasmus Alenkærs nuanceringer i: Feltholt, Line (april 2025). Forstå "det gamle" og "det nye" børnesyn – og den mulige tredje vej. *Skolebørn.* https://skoleborn.dk/forstaa-de-to-boernesyn/
Eller lyt til Frej Prahls podcast "Det integrerede børnesyn" i serien Familiepsykologi.

MELD ADRESSEFORANDRING

Når du flytter, får KPI ikke automatisk besked. Kontakt derfor KPI med oplysning om ny adresse, så du fortsat kan modtage Nyhedsbrevet.
- Send en email til kpi@kpi.dk eller ring på tlf. 20 20 41 34
- Oplys navn samt gammel og ny adresse

GAVER TIL KPI

Hvis du ønsker at give en gave til KPI, kan den indbetales via din netbank. Vælg en af følgende muligheder:
- *Indbetalingskort/girokort:* Vælg kort-type "01" og tast KPI's giro-nummer 16775029
- *Bankoverførsel:* Overfør beløbet til KPI's konto i Danske Bank. Regnr. 1551 – kontonr. 0016775029
- *MobilePay:* Indbetal via MobilePay på 955533. Husk at oplyse dit fulde navn og CPR nummer, hvis du ønsker skattefradrag
- Din gave til KPI er fradragsberettiget på din selvangivelse (Ligningsloven § 8a), forudsat KPI har dit CPR nummer
- KPI udsender i januar kvittering til alle, der har givet gaver i det forgangne år

Nyhedsbrevet udgives af:
Kristent Pædagogisk Institut (KPI)
Kirkebyvej 14 / 7400 Herning
20 20 41 34
hanne@kpi.dk
www.kpi.dk

Institutleder:
Hanne Terp Legarth

Regnskabsfører:
Menighedsfakultet
kontor@kpi.dk
73 56 12 42

Tryk: Helle Høeg / Øko-Tryk

Formand for bestyrelsen:
Malene Futtrup Fibiger (ansv.red.)
Abelsvej 16 / 9000 Aalborg
22 35 78 03
malene@kpi.dk